

نشریه علمی دانش مالی تحلیل اوراق بهادار

دوره ۱۷ / شماره ۶۴ / زمستان ۱۴۰۳

صفحه ۱۷۱ تا ۱۸۳

مدل سازی عوامل اثرگذار بر سلامت مالی به کمک تئوری داده بنیاد

سید فخرالدین میرسمیعی^۱

آذر مسلمی*^۲

علی لعل بار^۳

ناصر حاجی شریفی^۴

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۱۲/۲۲

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۱۱/۱۴

چکیده

با توجه به اهمیت موضوع سلامت مالی افراد، پژوهش حاضر به مدل سازی عوامل اثرگذار بر سلامت مالی به کمک تئوری داده بنیاد پرداخت. این پژوهش با استفاده از تئوری داده بنیاد اجرا گردید. جامعه آماری را خبرگان حرفه‌ای و دانشگاهی رشته‌های حسابداری و مالی تشکیل داده و روش نمونه‌گیری به صورت هدفمند بوده که در نهایت از ۲۰ نفر از جامعه آماری مصاحبه به عمل آمد. سپس با استفاده از نتایج مصاحبه‌های نیمه ساختاریافته با خبرگان، طی مرحله کدگذاری و نیز با الهام از ادبیات نظری و تجربی موضوع، کدهایی شناسایی شده و در مقوله‌های مختلفی دسته بندی گردیدند. نتایج نشان داد که عوامل علی یعنی مولفه‌های جمعیت شناختی، مولفه‌های شخصیتی و جامعه پذیری مالی، مهم‌ترین عوامل اثرگذار بر سلامت مالی می باشند؛ مولفه‌های محوری نیز شامل دانش مالی و رفتار مالی مسئولانه بوده اند. هم چنین عوامل زمینه ای موثر بر سلامت مالی شامل خودکارآمدی و عوامل مالی می باشند. مولفه‌های مداخله گر نیز عوامل فرهنگی و مؤلفه‌های اقتصادی بوده اند. از سویی دیگر سایر نتایج نشان داد که تاکید بر آموزش و فرهنگ سازیمهم‌ترین راهبردهایی هستند که برای اثرگذاری بر سلامت مالی افراد می توان به کار گرفت.

واژگان کلیدی: سلامت، سلامت مالی، داده بنیاد، فرهنگ سازی، خودکارآمدی.

^۱ دانشجوی دکتری گروه حسابداری، دانشکده علوم انسانی، واحد خمین، دانشگاه آزاد اسلامی، خمین، ایران
Seyedfakhroldinmirsamiee@gmail.com

^۲ استادیار گروه حسابداری، دانشکده علوم انسانی، واحد خمین، دانشگاه آزاد اسلامی، خمین، ایران (نویسنده مسئول)
Azar.moslemi.kh@gmail.com

^۳ استادیار گروه حسابداری، دانشکده مدیریت، واحد اراک، دانشگاه آزاد اسلامی، اراک، ایران
for_lalbar@yahoo.co

^۴ استادیار گروه حسابداری، دانشکده علوم انسانی، واحد خمین، دانشگاه آزاد اسلامی، خمین، ایران
n.hajisharifi@yahoo.com

۱- مقدمه

سلامت به عنوان یک دغدغه همواره مدنظر بوده است و ابعاد مربوط به آن روز به روز در حال گسترش می باشد (لوچکو، ۲۰۱۷). یکی از مسائل مهم در حوزه سلامت، سلامت مالی می باشد. سلامت مالی به عنوان یکی از مسائل کلیدی در حوزه فردی نقش مهمی در عملکرد ذهنی و رفتاری افراد دارد (لای و همکاران، ۲۰۲۰). مفهوم سلامت مالی طی چند دهه ی اخیر مورد توجه پژوهشگران و دانشگاهیان قرار گرفته است؛ سلامت مالی یک مفهوم چند بعدی و یکپارچه است که رضایت مالی، وضعیت عینی و واقعی مالی، نگرش های مالی و رفتار مالی را در بر می گیرد که نمی توان آن ها را از طریق یک واحد اندازه گیری معین، کمی سازی نمود (جو، ۲۰۰۸). سلامت مالی به افراد اجازه می دهد پس انداز کنند، ثروت بسازند و به اعتبار دسترسی داشته باشند، که نه تنها به این معنی است که آنها می توانند نوسانات غیرمنتظره را در درآمدهای روزانه و نیازهای خرج خود جذب کنند، بلکه می توانند به اهداف بلندمدت مانند خرید خانه یا تامین مالی یک بازنشستگی مطمئن نیز دست یابند (بلوم راسکین، ۲۰۲۰). سلامت مالی شامل هشت رفتار خرج کردن، پس انداز، استقراض و برنامه ریزی است (دان و همکاران، ۲۰۲۲؛ ویدا و همکاران، ۲۰۲۰). محرومیت مالی و فقدان سلامت مالی قوی دسترسی افراد را به فرصت های اقتصادی محدود می کند، نابرابری ها را ایجاد و تداوم می بخشد، قرار گرفتن افراد در معرض خطرات قابل توجه و ناامنی اقتصادی را افزایش می دهد. سلامت مالی الگوی رفتاری را منعکس می کند که ممکن است پیامدهای مالی، روانی و جسمی ایجاد کند (ویدا و همکاران، ۲۰۲۰)؛ پس پرداختن به چنین موضوعی ضروری به نظر می رسد.

تحقیق حاضر از چند بعد دارای نوآوری است.

۱) بعد توسعه نتایج: در بیشتر پژوهش های داخلی و خارجی به تبیین مفهوم و اهمیت عوامل اثرگذار بر وضعیت جسمانی پرداخته شده و عموماً نحوه اثرگذاری آن بر سلامت مالی افراد به طور همزمان در نظر گرفته نشده است.

۲) بعد تعمیم نتایج: در عمده پژوهش های انجام شده به بررسی روابط بین متغیرهای مذکور به کمک آزمون های همبستگی و رگرسیون پرداخته شده است در حالی که در پژوهش حاضر ابتدا بر اساس خبرگان اقدام به مدل سازی نموده سپس مدل بومی شده بر اساس نظر اعضای جامعه ی آماری در بوته آزمایش قرار می گیرد.

۳) بعد روش برآورد و مدل سازی پژوهش: در تمامی پژوهش های داخلی صرفاً بر اساس مدل های منفرد اقدام به بررسی شده است؛ در حالی که در پژوهش حاضر از شیوه داده بنیاد برای رسیدن به هدف، بهره گرفته شده است.

از آن جایی که به طور معمول نظریه ها و تئوری های علمی از طریق فرآیند مشاهده، پژوهش، طرح موضوع، تدوین و تکمیل صورت می گیرد. یکی از بسترهای مورد توجه در شکل گیری نظریه های حسابداری توسط دانشمندان، پژوهشگران و صاحب نظران این حوزه، به بازارهای مالی و سرمایه بوده که تا با واکاوی دقیق تغییرات ایجاد شده در این بازارها و دقت در رفتار فعالان در بازار، به تبیین موضوعات نوین از آثار دوسویه حسابداری بر بازار سرمایه و بالعکس، یعنی آثار تحولات بازار سرمایه بر نظریه ها و مفروضات بنیادین حسابداری، بپردازند. بر این اساس تحقق اهداف تبیین شده این پژوهش می تواند گامی در راستای توسعه هر چه بیشتر نظریه های حسابداری مبتنی بر بازار باشد و دیدگاه جامع تری را در این زمینه برای مخاطبان خود فراهم آورد. از سویی دیگر طرح چنین موضوعاتی در جوامع علمی و دانشگاهی می تواند به تشریح بیشتر موضوع سلامت مالی از جوانب مختلف و تخصصی در راستای تولید علم و توسعه مرزهای دانش، منجر شود. لذا انتظار می رود این پژوهش آغاز راهی برای توسعه بیشتر آن در جوامع علمی و دانشگاهی توسط صاحب نظران و پژوهشگران باشد.

یافته های پژوهش مبنی بر آرایه یک مدل می تواند به درک بهتر عوامل اثرگذار بر سلامت مالی افراد کمک کند که منجر به پیشگیری از اتخاذ تصمیم گیری غیرمنطقی توسط افراد می شود. هم چنین آگاهی بخشی به همه اقشار جامعه و همه مسئولان بورس اوراق بهادار، بازارهای مالی، قانون گذاران و تدوین کنندگان قوانین و

می کند و با رضایت مالی بالاتری مرتبط است (زورلو ۲۰۰۹؛ فن و بابیارز، ۲۰۱۹).

از این رو و با توجه به اهمیت موضوع، پژوهش حاضر در نظر دارد تا به مدل سازی عوامل اثرگذار بر سلامت مالی افراد به کمک تئوری داده بنیاد و به روش معادلات ساختاری بپردازد؛ پس مسأله اصلی پژوهش را می توان بدین گونه مطرح نمود: آیا مدل سازی و شناسایی عوامل موثر بر سلامت مالی افراد به کمک تئوری داده بنیاد و به روش معادلات ساختاری امکان پذیر است یا خیر؟

مطالعات بررسی شده وجود مدلی گسترده در خصوص الگویی برای چنین مدلی را نشان نمی دهد؛ از این رو پژوهش حاضر در پی ارایه مدلی برای آن بر اساس رویکرد داده بنیاد و معادلات ساختاری است. در این زمینه، پژوهش هایی صورت گرفته که در ادامه به نتایج برخی از مهم ترین این مطالعات اشاره می گردد:

هدف از انجام تحقیق زنگنه و همکاران (۱۴۰۰)، تبیین روابط ساختاری سلامت روانی، سلامت مالی و فرهنگ تمکین مالیاتی بود. جامعه آماری پژوهش آنان شامل تمامی مودیان مالیاتی شهر گرگان بودند که اطلاعات دقیقی از تعداد آنان در دسترس نبود. بر حسب فرمول حجم نمونه کوکران در شرایط نامشخص بودن حجم جامعه، تعداد ۳۸۴ نفر به عنوان نمونه تحقیق مشخص شدند. نتایج نشان داد که سلامت مالی بر فرهنگ تمکین مالیاتی شهروندان تاثیر معناداری به میزان ۰/۵۷۳ دارد. همچنین مشخص شد که سلامت روانی بر فرهنگ تمکین مالیاتی شهروندان تاثیر معناداری به میزان ۰/۳۹۸ دارد.

در پژوهش پازوکی و همکاران (۱۴۰۰)، اقدام به شناسایی شاخص های مناسب برای تبیین سلامت مالی و همچنین پیش بینی درجه سلامت مالی شرکت های بورس اوراق بهادار تهران با رویکرد مبتنی بر هوش مصنوعی شد. نتایج نشان داد روش الگوریتم هوش مصنوعی با قدرت بیش از ۹۰ درصد توانایی پیش بینی سلامت مالی شرکت ها را دارد و همچنین از بین معیارهای عملکرد مالی، رشد شرکت، بازده دارایی، رشد فروش و نسبت دارایی جاری به دارایی ها جهت تبیین سلامت مالی شرکت ها دارای بالاترین میزان تاثیرگذاری هستند.

استانداردها و اطلاع رسانی درباره عوامل سبب ساز سلامت مالی از نتایج بسیار مهم است.

۲- مبانی نظری و مروری بر پیشینه ی

پژوهش

مفهوم سلامت مالی طی چند دهه ی اخیر مورد توجه پژوهشگران و دانشگاهیان قرار گرفته است؛ سلامت مالی یک مفهوم چند بعدی و یکپارچه است که رضایت مالی، وضعیت عینی و واقعی مالی، نگرش های مالی و رفتار مالی را در بر می گیرد که نمی توان آن ها را از طریق یک واحد اندازه گیری معین، کمی سازی نمود (جو، ۲۰۰۸). سلامت مالی به افراد اجازه می دهد پس انداز کنند، ثروت بسازند و به اعتبار دسترسی داشته باشند، که نه تنها به این معنی است که آنها می توانند نوسانات غیرمنتظره را در درآمدهای روزانه و نیازهای خرج خود جذب کنند، بلکه می توانند به اهداف بلندمدت مانند خرید خانه یا تامین مالی یک بازنشستگی مطمئن نیز دست یابند (بلوم راسکین، ۲۰۲۰).

نتایج مطالعات مختلف نشان داده است که عوامل جمعیتی شناختی مختلفی می توانند بر رفاه و سلامت مالی افراد اثرگذار باشند. به عنوان مثال، زنان به طور مداوم از دانش مالی کمتری (لوساردی و میچل، ۲۰۱۴)، ریسک گریزتر (باربر و اودین، ۲۰۰۱)؛ اعتماد به نفس کمتری نسبت به توانایی خود در تصمیم گیری مالی، و رضایت مالی کمتری دارند. هیرا و موگندا، ۲۰۰۰؛ کیربیس و همکاران، ۲۰۱۷). نظریه های نقش جنسیتی و مدل های جامعه پذیری مالی خانواده از این یافته ها حمایت می کنند (فان و بابیارز ۲۰۱۹؛ هیرا و موگندا، ۲۰۰۰). مطالعات نشان می دهد که والدین پسر و دختر را به طور متفاوتی اجتماعی می کنند که باعث تفاوت در دانش مالی، نگرش، رفتار و در نهایت سلامت و رفاه مالی آنها می شود (فلاحی و پیم ۱۳۹۰، ۱۳۹۱). تأثیر قابل توجهی از سن نیز مشاهده شده است. جوانان فاقد دانش مالی لازم برای اتخاذ تصمیمات مالی مطلوب هستند (لوساردی و همکاران ۲۰۱۰)، در حالی که افراد مسن به دانش مالی بیشتر، مقدار دارایی بیشتر و بدهی های کمتر مجهز هستند (هانس و همکاران ۲۰۰۸؛ پلنگنول ۲۰۱۱؛ سیه، ۲۰۰۳). سطح تحصیلات نیز به طور مثبت با رضایت مالی مرتبط است (جو و گربل ۲۰۰۴؛ هیرا و موگندا ۱۹۹۸). متاهل بودن احساس امنیت مالی را ایجاد

پژوهش راضی و همکاران (۱۴۰۰) به بررسی تاثیر دانش، نگرش و مهارت های مالی بر سلامت مالی با نقش واسطه ای رفتار مالی پرداخته است. جامعه آماری این پژوهش مشتریان شعب بانک ملی ایران رشت می باشد و حجم نمونه با استفاده از جدول مورگان دست کم ۳۸۴ نفر محاسبه شد. یافته های تحقیق نشان داد که دانش مالی بر رفتار مالی تاثیر مثبت و معنی داری ندارد. مهارت و نگرش مالی به میزان ۴۴ و ۷۷ درصد بر رفتار مالی تاثیر مثبت و معنی داری دارد. رفتار مالی نیز به میزان ۵۵ درصد بر سلامت مالی تاثیر مثبت و معنی داری دارد. همچنین نقش میانجی رفتار مالی در تاثیر دانش مالی بر سلامت مالی تایید نشد ولی در تاثیر مهارت و نگرش مالی تاثیرپذیر بود.

مطالعه ویتنگل (۲۰۲۴) میزان درآمد خانوار، سواد مالی (دانش و مهارت)، و سلامت مالی (پس انداز، خرج کردن، وام گرفتن و رفتار برنامه ریزی) را از عوامل خطر و پیامدهای افسردگی مقایسه کرد. نتایج نشان داد که درآمد کمتر، سواد مالی کمتر، و به ویژه سلامت مالی ضعیف تر به طور معنی داری با علائم افسردگی بیشتر و رضایت کمتر از زندگی مرتبط است. سلامت مالی ضعیف تر قوی ترین روابط آینده نگر را با افزایش علائم افسردگی و کاهش رضایت از زندگی در بازه ی بازآزمایی دو ساله نشان داد. به موازات آن، علائم افسردگی بیشتر و رضایت کمتر از زندگی هر کدام کاهش بعدی در سلامت مالی را پیش بینی می کنند.

مطالعه کوپور و دوگان (۲۰۲۳) با هدف شناسایی چگونگی عوامل مرتبط با سلامت مالی، ناآگاهی مالی، چشم اندازهای آینده، سازه های عاطفی، روانی حسابداری، بحران مالی و مصرف خانوارها بر رفاه مالی جمعیت بزرگسال و رضایت از زندگی در ترکیه در طول یک دوره همه گیری کرونا انجام گرفت. داده ها از طریق پیمایش آنلاین در فاصله زمانی ۲۶ اردیبهشت تا ۱۵ ژوئن ۲۰۲۰ جمع آوری شد. نمونه پژوهش شامل ۱۳۳۳ نفر بود. نتایج نشان داد که میانگین نمرات سلامت مالی، مخارج و پس انداز بین زنان و مردان این مطالعه تفاوت معنی داری داشته است؛ هم چنین مشخص شد که ناآگاهی مالی، سلامت مالی، ادراک از چشم انداز اقتصادی آینده خانوار و وضعیت اقتصاد ملی، ساختارهای عاطفی و

جنسیت به طور قابل توجهی با رفاه مالی مرتبط است. علاوه بر این، سلامت مالی، امنیت مالی، ادراک از چشم انداز اقتصادی آینده از وضعیت اقتصادی خانوار، حسابداری ذهنی، تغییرات مصرف، سازه های عاطفی، جنسیت و وضعیت تاهل زندگی را پیش بینی کردند.

حسین سوجان و همکاران (۲۰۲۲) در مقاله ی خود، رابطه ی بین مشکلات مالی و شرایط سلامت روان را در افراد مبتلا به شرایط بهداشتی زمینه ای در طول همه گیری کرونا در بنگلادش بررسی نمودند؛ ۴۶٫۲٪ از شرکت کنندگان گزارش کردند که مشکلات مالی را تجربه کرده اند و تعدادی از پاسخ دهندگان (۱۲٫۳٪) در طول همه گیری کووید-۱۹ شغل خود را از دست داده اند. شیوع اضطراب، افسردگی و تنهایی به ترتیب ۳۵/۲ درصد، ۳۸/۹ درصد و ۴۷/۶۸ درصد بود. در تحلیل رگرسیون لجستیک چندگانه، سن، جنس، شغل، وضعیت تاهل، درآمد ماهانه، وضعیت سلامت خود گزارش شده و مشکلات مالی به طور معنی داری با شرایط سلامت روان مرتبط بودند.

بیالولوسکی و همکاران (۲۰۲۱) با استفاده از داده های بررسی طولی و داده های ادعاهای بیمه سلامت از ۱۲۰۹ کارمند در یک شرکت بزرگ بیمه سلامت ایالات متحده، ارتباط زمانی بین معیارهای ایمنی مالی، توانایی مالی، ناراحتی مالی، شاخص خلاصه آن ها (امنیت مالی) و شش مورد اندازه گیری ذهنی و فیزیکی را بررسی کردند. آنان دریافتند که ایمنی مالی و توانایی مالی به طور مثبتی با سلامت مالی مرتبط است، در حالی که پریشانی مالی به طور منفی با معیارهای بعدی سلامت جسمی و روانی مرتبط است، حتی پس از کنترل این اقدامات بهداشتی در ابتدا و سایر عوامل مخدوش کننده. علاوه بر این، شرایط مالی با کاهش خطر افسردگی بر اساس داده های ادعاهای بیمه سلامت همراه بود. امنیت مالی نیز با اضطراب همراه بود.

مقاله هورواتوا و ماکریسوا (۲۰۲۰) بر ارزیابی سلامت مالی کسب و کار با استفاده از روش های ریاضی و آماری منتخب تمرکز داشت. در واقع هدف آنان، تدوین یک مدل تحلیل پوششی داده ها و بررسی صحت تخمین این مدل در مقایسه با مدل لاجیت بود. آنان نشان دادند که روش *DEA* جایگزین مناسبی در ارزیابی سلامت مالی

کسب و کارها از نمونه مورد تجزیه و تحلیل است. بر خلاف مدل لاجیت، نتایج این روش مستقل از هر گونه فرضی است.

آجفو و همکاران (۲۰۲۰) تأثیر شمول مالی بر سلامت روان را بررسی نمودند؛ آنان به بررسی تأثیر گنجاندن مالی بر سلامت روان سرپرستان خانوار در نیجریه پرداختند. نتایج حاکی از آن بود که شمول مالی تأثیر مثبت قوی بر سلامت روان دارد. علاوه بر این، کانال های بالقوه ای را معرفی کردند که از طریق آنها شمول مالی می تواند بر سلامت روان تأثیر بگذارد، از جمله: (۱) مخارج غذا. (۲) حواله ها؛ و (۳) مکانیسم های مقابله با ریسک. یافته های این مطالعه شواهد رو به رشدی را در مورد مزایای گنجاندن مالی برای کاهش علائم افسردگی تقویت می کند.

فرانکهام^۵ و همکاران (۲۰۲۰)، در مقاله ی خود ضمن مروری بر ادبیات بررسی نقش عوامل روانشناختی در رابطه بین مشکلات مالی و سلامت روان، به دنبال شناسایی عواملی بودند که به طور مداوم و قابل اعتماد نشان داده شده اند و مکانیسم هایی که توسط آنها این عوامل برای کمک به ارتباط بین سختی و سلامت روان پیشنهاد شده اند. در این بررسی مشخص شد که مهارت های مربوط به عاملیت شخصی، عزت نفس و مقابله بیشتر و قابل اتکاترین ارتباط را با رابطه بین مشکلات مالی و پیامدهای سلامت روان داشتند. بیش از نیمی از مطالعات بررسی شده به این نتیجه رسیدند که عامل روانشناختی مورد بررسی یا به دلیل مشکلات مالی فرسایش یافته، آسیب پذیری بیشتر در برابر مشکلات سلامت روانی را افزایش می دهد، یا از سلامت روان با سالم ماندن علیرغم تأثیرات سختی مالی محافظت می کند. مطالعات باقی مانده چنین تأثیری را پیدا نکردند یا داده های خود را به گونه ای تجزیه و تحلیل نکردند که مکانیسم عمل را بتوان شناسایی کرد. کیفیت روش شناختی پژوهش وارد شده در مرور متغیر بود. اندازه گیری معتبر و قابل اعتماد سختی مالی، و نتیجه گیری های مربوط به علیت ناشی از استفاده از طرح عمدتاً مقطعی، نقاط ضعف خاصی بود.

گیاسی و همکاران (۲۰۱۹) ارتباط شمول مالی کلی را با سلامت در کشور غنا، پیامدهای سلامت روانشناختی و خدمات بهداشتی افراد مسن ارزیابی کردند. پرسشنامه گنجاندن مالی در مطالعه آنها شامل مالکیت یک حساب بانکی و دسترسی به اعتبار، و همچنین: (۱) برداشت اخیر پول از یک حساب. (۲) استفاده از ماشین های باجه اتوماتیک؛ (۳) پس انداز با یک بانک محلی؛ (۴) دسترسی به وام. و (۵) مالکیت یک حساب خدمات پول تلفن همراه. در مرحله اول، یک رگرسیون لجستیک چند متغیره برای بررسی تأثیر گنجاندن مالی بر سلامت وابسته به خود و پیامدهای سلامت روانشناختی مورد استفاده قرار گرفت، و ثانیاً، یک رگرسیون پواسون تعمیم یافته برای ارزیابی ارتباط بین وضعیت شمول مالی و فراوانی استفاده از خدمات بهداشتی در میان استفاده شد.

کانگ و همکاران (۲۰۱۸) طی پژوهشی به بررسی رابطه ی بین سلامت روان و پاسخ به انگیزه های مالی در بین افراد پرداختند. آنان از آزمایشی پانل در کشور بریتانیا برای ارزیابی اینکه چگونه پاسخ مشارکت به مشوق های مالی با وضعیت سلامت روان متفاوت است، استفاده نمودند. آنان دریافتند افرادی که از سلامت روانی خوبی برخوردار هستند، زمانی که انگیزه مالی بالاتری ارائه می شود، بیشتر پاسخ می دهند، در حالی که افرادی که از سلامت روانی ضعیفی برخوردارند نسبت به افزایش انگیزه بی تفاوت هستند اما هیچ تفاوت قابل مقایسه ای برای سلامت جسمانی یافت نشد.

۳- روش شناسی پژوهش

جامعه ی آماری این پژوهش را اساتید عضو هیات علمی دانشگاه های مادر در رشته های حسابداری و مالی سراسر کشور تشکیل می دهند. حجم نمونه در مرحله کیفی با توجه به سطح اشباع بوده است یعنی، محقق تا جایی به مصاحبه ها ادامه داده است که مصاحبه های بیشتر به داده های جدیدتری منجر گردد و شناخت بیشتری نسبت به موضوع پژوهش و میزان اهمیت آن حاصل شود، و اگر مصاحبه های بیشتر به داده های بیشتری منجر نشود و داده های قبلی تکرار گردد، محقق مصاحبه ها را متوقف

نماید. لذا، ضمن هدفمند بودن روش نمونه‌گیری، از روش نمونه‌گیری گلوله‌برفی نیز بهره گرفته شد و از افراد مورد مصاحبه خواسته شد که افرادی را که در این خصوص می‌توانند داده‌های کیفی مناسبی به ما ارائه دهند را معرفی کنند. معیار انتخاب ورود به مصاحبه شامل موارد زیر خواهد بود:

۱. دارا بودن حداقل دو مقاله علمی پژوهشی در زمینه پژوهش.
 ۲. حداقل یک کتاب تالیف شده در زمینه پژوهش.
 ۳. حداقل ۲ طرح پژوهشی در زمینه پژوهش.
- در نهایت از ۲۰ نفر از اعضای هیئت علمی و متخصص در حوزه مربوطه مصاحبه به عمل آمد.

در پژوهش حاضر، جهت گردآوری اطلاعات لازم برای طراحی سؤالات پرسشنامه از مصاحبه‌های نیمه ساختاریافته با خبرگان استفاده گردید. دلیل استفاده از مصاحبه نیمه ساختاریافته این است که علاوه بر آنکه امکان تبادل نظر و شرایط علی:

فکر وجود دارد، می‌توان بحث و موضوع مصاحبه را در جهت دستیابی به اهداف پژوهش هدایت نمود. همچنین در طول فرآیند مصاحبه، امکان مشاهده احساسات و رسیدن به باورها و اعتقادات مصاحبه‌شوندگان درباره موضوع پژوهش نیز وجود دارد. قبل از شروع مصاحبه، خلاصه‌ای از طرح پژوهش، نتایج بررسی پیشینه پژوهش، به همراه اهداف و سؤالات پژوهش جهت مطالعه و آمادگی اولیه برای مصاحبه‌شوندگان از طریق ایمیل ارسال شده و در ابتدای جلسه مصاحبه نیز در مورد کارهای انجام شده به طور مختصر توضیح داده شد. سپس نسبت به طرح سؤالات مصاحبه و انجام فرآیند مصاحبه اقدام گردید.

۴- یافته‌های پژوهش

تجزیه و تحلیل داده‌های گردآوری شده به روش تئوری داده بنیاد و کدگذاری صورت گرفته که در ادامه، نتایج آن آورده شده است:

جدول ۱: مقوله‌ها و کدهای محوری مربوط به شرایط علی

مقوله‌ها	کدهای باز
مولفه های جمعیت شناختی	جنسیت (لوساردی و میچل، ۲۰۱۴)
	سن (لوساردی و همکاران، ۲۰۱۰)
	سطح تحصیلات (جو و گربل، ۲۰۰۴)
	وضعیت تاهل (فن و بابیارز، ۲۰۱۹)
	ریسک‌گریزی (باربر و اودین، ۲۰۰۱)
مولفه های شخصیتی	مادی‌گرایی (پونچو و همکاران، ۲۰۱۹)
	سطح تحمل ریسک (اسبدو و پائین، ۲۰۱۹)
	وضعیت مالی عینی و ذهنی والدین (شیم و همکاران، ۲۰۰۹)
	رفتار مالی والدین (سریدو و همکاران، ۲۰۱۰)
	رابطه مالی والدین-کودک (آمرمن و استیو، ۲۰۱۹)
(منبع: یافته‌های پژوهش)	

۲: شرایط محوری

جدول ۲: مقوله‌ها و کدهای محوری مربوط به شرایط محوری

مقوله‌ها	کدهای باز
دانش مالی	سواد مالی (ریتسالو و موراкас، ۲۰۱۹)
	تخصص مالی
	مدیریت پول (گاسیو روسکا، ۲۰۱۵)
	دانش سرمایه‌گذاری
رفتار مالی مسئولانه	مدیریت عمومی وجوه نقد (آیدین و سلجوک، ۲۰۱۹؛ عبدالله و همکاران، ۲۰۱۹)
	پس‌انداز (آیدین و سلجوک، ۲۰۱۹؛ عبدالله و همکاران، ۲۰۱۹)
	بودجه‌بندی (آیدین و سلجوک، ۲۰۱۹؛ عبدالله و همکاران، ۲۰۱۹)

سرمایه گذاری (آیدین و سلجوک، ۲۰۱۹؛ عبدالله و همکاران، ۲۰۱۹)
مدیریت ریسک (آیدین و سلجوک، ۲۰۱۹؛ عبدالله و همکاران، ۲۰۱۹)
برنامه ریزی بازنشستگی (آیدین و سلجوک، ۲۰۱۹؛ عبدالله و همکاران، ۲۰۱۹)

(منبع: یافته های پژوهش)

۳: شرایط زمینه‌ای

شرایط زمینه‌ای	جدول ۳: مقوله‌ها و کدهای محوری مربوط به شرایط زمینه‌ای	
	مقوله‌ها	کدهای باز
	خودکارآمدی	خودکارآمدی مالی (لیمبو و ساتو، ۲۰۱۹) شمول مالی (میندرا و همکاران، ۲۰۱۷) خودکارآمدی شخصی (لوون و همکاران، ۲۰۱۴)
	عوامل مالی	رضایت مندی مالی (موگندا و همکاران، ۲۰۱۷) نگرش مالی (ویویان و همکاران، ۲۰۱۴) وضعیت مالی (براون و گری، ۲۰۱۶) جهت گیری مالی (کائور و همکاران، ۲۰۲۲) مدیریت مالی خدمات مالی

(منبع: یافته های پژوهش)

۴: عوامل مداخله‌گر

عوامل مداخله‌گر	جدول ۴: مقوله‌ها و کدهای محوری مربوط به عوامل مداخله‌گر	
	مقوله‌ها	کدهای باز
	عوامل	جهت گرایی بلندمدت
	فرهنگی	مصرف گرایی رفتارهای مصرفی (هایهو و همکاران، ۲۰۱۲)
	مؤلفه‌های	نوسانات اقتصادی
	اقتصادی	رشد اقتصادی نرخ تورم نرخ بیکاری ساختار بازار نوسانات نرخ ارز، طلا و ...

(منبع: یافته های پژوهش)

۵: عوامل راهبردی

عوامل راهبردی	جدول ۵: مقوله‌ها و کدهای محوری مربوط به عوامل راهبردی	
	مقوله‌ها	کدهای باز
	آموزش	آموزش در سطح مدارس آموزش در سطح دانشگاه ها آموزش عمومی آموزش پیشرفته از سوی نهادهای ذی ربط
		فرهنگ سازی گسترش فرهنگ سهامداری و سرمایه گذاری

تورجیح مهارت های مالی
فرهنگ سازی گسترده از طریق رسانه ملی
آموزش خانواده ها برای مشارکت دادن فرزندان در تصمیمات مالی
فرهنگ سازی برای گفت وگوهای مالی در خانواده

(منبع: یافته های پژوهش)

۶: پیامدها

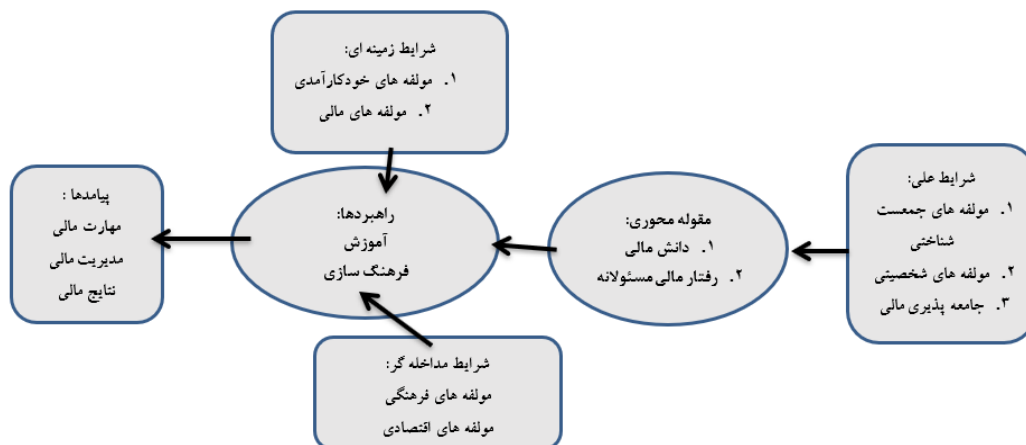
جدول ۶: مقوله ها و کدهای محوری مربوط به عوامل راهبردی

مقوله ها	کدهای باز	نتایج
مهارت مالی	متنوع سازی درآمد	نتایج مالی
	مشارکت فعال و آگاهانه در بورس اوراق بهادار	
	انتخاب صندوق های سرمایه گذاری با کارمزد کمتر	
	استقراض با بهره مناسب	
	داشتن برنامه برای بازنشستگی	
نتایج مالی	ثبات مالی	
	افزایش امنیت اقتصادی فرد و خانواده	
	تقویت سیستم اقتصادی کشور	
	مدیریت اثربخش منابع مالی خانواده و فرد	
	افزایش سطح رفاه فرد و جامعه	
	عملیاتی کردن اهداف مالی	
	کاهش گسستهای خانوادگی ناشی از مسائل اقتصادی	
	کاهش فرصت های سوداگرانه و کلاهبرداری در سطح جامعه	

(منبع: یافته های پژوهش)

ج) کدگذاری انتخابی:

در ادامه، کدگذاری انتخابی را پی می ریزیم و به بررسی و شرح اجزای مدل کیفی پژوهش می پردازیم:

نمودار ۱: نمودار کدگذاری انتخابی پژوهش (مدل بنیادی پژوهش)

۵- بحث و نتیجه گیری

یکی از عناصر کلیدی سلامت مالی داشتن یک منبع درآمد پایدار است. این می تواند از اشتغال، خوداشتغالی،

سرمایه گذاری یا منابع دیگر باشد. جریان ثابت درآمد به افراد اجازه می دهد تا هزینه های روزانه خود را پوشش دهند و در عین حال برای نیازهای آینده پس انداز کنند. مدیریت هزینه ها یکی دیگر از جنبه های مهم حفظ

سلامت مالی است. ردیابی محل خرج شدن پول و تصمیم گیری آگاهانه در مورد عادت های خرج کردن می تواند به اطمینان حاصل شود که درآمد فرد برای اقلام یا خدمات غیر ضروری هدر نمی رود. ایجاد یک بودجه می تواند در این زمینه با ارائه یک نمای کلی روشن از هزینه های ماهانه و اجازه دادن به تنظیمات در صورت لزوم کمک کننده باشد. علاوه بر مدیریت موثر هزینه ها، ایجاد پس انداز نقش مهمی در دستیابی به سلامت مالی دارد. داشتن یک صندوق اضطراری که حداقل سه تا شش ماه هزینه های زندگی را پوشش می دهد، یک شبکه ایمنی در صورت وقوع حوادث غیرمنتظره مانند از دست دادن شغل یا فوریت های پزشکی فراهم می کند.

سرمایه گذاری عاقلانه نیز برای بهبود سلامت مالی فرد در طول زمان ضروری است. سرمایه گذاری وجوه مازاد در دارایی هایی مانند سهام، اوراق قرضه، املاک و مستغلات و یا سایر دارایی ها.

علاوه بر مدیریت موثر درآمد و هزینه ها، پس انداز پول نقش مهمی در بهبود سلامت مالی فرد دارد. پس انداز به افراد این امکان را می دهد که برای موقعیت های غیرمنتظره صندوق اضطراری بسازند یا در اهداف بلندمدتی مانند خرید خانه یا تامین مالی برنامه های بازنشستگی سرمایه گذاری کنند. پرورش عادت پس انداز منظم به ایجاد ثبات و امنیت برای آینده کمک می کند. اتخاذ تصمیمات آگاهانه برای سرمایه گذاری می تواند به طور قابل توجهی به افزایش رفاه مالی فرد کمک کند. سرمایه گذاری در دارایی هایی مانند سهام، اوراق قرضه، املاک و مستغلات یا صندوق های سرمایه گذاری مشترک فرصت هایی را برای رشد و بازده سرمایه گذاری بالقوه در طول زمان ارائه می دهد. مهم ترین نکته این است که سلامت مالی نیاز به توجه مداوم و عمل به صورت همگام با هدف های مالی فرد دارد.

در این زمینه، برنامه ریزی مالی در ابتدا ضروری به نظر می رسد؛ ایجاد بودجه مالی و پیگیری آن به افراد کمک می کند تا هزینه ها و درآمدهای خود را مدیریت کنند. برنامه ریزی مالی شامل تعیین اولویت ها، صرفه جویی و کاهش هزینه های اضافی است. کاهش بدهی نیز می تواند در این زمینه موثر باشد؛ تلاش برای کاهش بدهی (مانند وام ها و کارت اعتباری) می تواند بهبودی قابل توجهی در

سلامت مالی افراد داشته باشد. پرداخت بدهی ها به موقع و تعهد به حداقل استفاده از اعتبار می تواند کمک کننده باشد.

سرمایه گذاری هوشمند قدم بعدی به شمار می آید؛ بررسی گزینه های سرمایه گذاری و انتخاب استراتژی های مناسب برای دستیابی به اهداف مالی در طولانی مدت، می تواند به ارتقای سلامت مالی افراد کمک کند. همچنین، مشاوره حرفه ای مالی می تواند راهنمایی ارزشمندی باشد. در این مسیر، بررسی عملکرد مالی خود در دوره های مشخص و انجام تغییرات لازم در برنامه ریزی مالی، می تواند به شناسایی نقاط قوت و ضعف افراد پرداخته و به ایجاد بهبودهای لازم در خصوص سلامت مالی کمک کند. در گام های بعدی، مدیریت ریسک می تواند مفید واقع گردد؛ در نظر گرفتن ریسک های مالی و اقتصادی، از جمله بیمه ها و طرح های هشدار در برنامه ریزی خود، می تواند حفاظت از سلامت مالی افراد را تضمین کند.

نتایج این پژوهش می تواند در پایه گذاری رویه ها و رویکردهای مدون، توسط قانون گذاران بازار سرمایه، مدیران و سرمایه گذاران مورد توجه قرار گیرد، زیرا با شناخت متغیر های موثر بر سلامت مالی افراد می توان به الگوهای مناسبی دست یافت. قوانین نیز می تواند هم در جهت آموزش و هم در راستای ارتقای سطح سلامت مالی آنان گام های مؤثری بردارد.

با توجه به نتایج حاصل از پژوهش و تائید کلی مدل، پیشنهادات زیر ارائه می شود:

- به افراد توصیه می شود تا برای ارتقای سلامت مالی، توانایی بودجه بندی خود را تقویت نمایند؛ یکی از مهم ترین استراتژی ها در زمینه ی بهبود سطح سلامت مالی افراد، توانایی بودجه بندی است؛ بودجه بندی یکی از مهارت های ضروری در زندگی محسوب می شود و منجر به کسب دانش مالی بهینه برای برنامه ریزی و مدیریت پول خواهد بود و از مهم ترین فاکتورهای سلامت مالی به شمار می رود. بودجه بندی صحیح سبب بهبود و برنامه ریزی بهتر برای هزینه های کوتاه مدت، میان مدت و بلند مدت می گردد. این امر افراد را قادر می سازد تا بتوانند، مقدار ثابتی پول پس انداز کنند. برای این کار به افراد توصیه می شود تا به صورت

مالی، حسابداری و حسابرسی آموزش‌های مالی را از روش‌های سازمان‌یافته ارائه می‌کنند. آموزش سرمایه‌گذاران امری منسجم و فراگیر است که اجرای موفق آن مستلزم همکاری و تلاش همه متولیان از یک‌سوی و ایجاد مشوق‌های کافی برای آموزش‌پذیران از سوی دیگر می‌باشد. این امر منجر به ارتقای میزان سلامت مالی افراد خواهد شد.

لازم است که خانواده‌ها دانش کافی را در مورد نحوه ایجاد درآمد، نوع و نحوه هزینه کردن، تعیین اولویت در مخارج مربوط به خانواده و پس‌انداز، نحوه استفاده درست از تسهیلات و افزایش میزان دارایی‌های خود از طریق انجام سرمایه‌گذاری مناسب کسب کنند. در همین باب، لازم است که افراد در ابتدا با چهار روش اصلی ایجاد درآمد آشنایی کامل داشته باشند که شامل حالت‌هایی است که (۱) افراد برای دیگران کار کنند و حقوق‌بگیرند (کارمند بودن، چه در سطوح پایین و چه مدیریتی)، (۲) افراد برای خودشان کار کنند و بابت زمان صرف شده حق‌الزحمه دریافت کنند (خویش‌فرمایی مانند فعالیت‌های مشاوره‌ای و ...)، (۳) افراد با ایجاد کسب‌وکار مناسب شرایطی را ایجاد کنند که دیگران برای آن‌ها کار کنند و از منافع آن کسب‌وکار استفاده کنند (کارآفرینی) و یا (۴) افراد با انجام سرمایه‌گذاری‌های صحیح، به بیان عامیانه، پولشان برایشان کار کند و از منافع آن بهره‌مند شوند (انجام سرمایه‌گذاری). البته این امکان نیز وجود دارد که از ترکیبی از ۴ مورد بالا استفاده کنند.

در نهایت توصیه می‌شود که محققان در آینده پژوهش‌هایی از این دست را دنبال کنند :

- بررسی و تدوین الگویی برای سنجش سلامت مالی دانشجویان

- بررسی و تدوین الگویی برای سنجش سلامت مالی در بازار تجارت الکترونیکی و شبکه‌های مجازی

- بررسی تأثیر فرهنگ‌سازمانی در مدل سنجش سلامت مالی در بازار سرمایه ایران

- بررسی تأثیر مدیریت دانش در مدل سلامت مالی

منابع :

روزانه، هزینه‌های جاری خود را یادداشت کرده و از میزان دقیق بودجه باقی مانده خود باخبر باشند. مدیریت بهینه پول به ایجاد یک برنامه عملی مالی کمک خواهد کرد و قطعاً به این شیوه، آنان بیشتر می‌توانند پس‌انداز کنند. قانون اصلی بودجه بندی در این نکته است که، درآمد باید بیشتر از هزینه‌ها باشد. زیرا تفاوت این دو کمک می‌کند تا بتوان به میزان کافی پس‌انداز نمود. به همین دلیل گفته می‌شود که بودجه بندی برای امنیت و استقلال مالی مهم و ضروری تلقی می‌شود.

- آموزش مفاهیم مالی : آموزش مفاهیم مالی در قالب درس‌هایی در طول ترم تحصیلی به دانشجویان می‌تواند مثمرتر باشد؛ بنابراین دانشگاه‌ها می‌توانند در امر آموزش سواد مالی به دانشجویان نقش مهم و مستقیم داشته باشند. پس پیشنهاد می‌شود تا متولیان امر، به بهترین و مناسب‌ترین شیوه سعی در بالابردن سطح سواد مالی در بین افراد و به خصوص دانشجویان نمایند؛ همچنین دانشگاه‌ها با برگزاری همایش‌ها، سمینارها و کارگاه‌های آموزشی در راستای افزایش سطح سواد مالی دانشجویان تلاش نمایند چرا که افزایش سواد مالی منجر به رفاه مالی و بهبود اقتصاد هرچه بیشتر دانشجویان و کل جامعه می‌شود.

- پس‌انداز : پس‌انداز یکی دیگر از مفاهیم مهم در رابطه با تاب‌آوری مالی است که می‌تواند شرایط زندگی بهتر در حال حاضر و داشتن آینده مالی امن را برای عموم افراد تضمین کند. برخورداری از سلامت مالی می‌تواند به داشتن پس‌انداز بیشتر کمک کند و از طریق برنامه ریزی صحیح مالی می‌توان در بلندمدت ثروت بیشتری را ایجاد کرد. افراد از طریق پس‌انداز می‌توانند به موارد مهمی چون اهداف مهم مالی، داشتن صندوق مالی اضطراری و انضباط مالی دست یافته و در زندگی مالی خود سرآمد باشند.

- به سازمان بورس اوراق بهادار به عنوان یکی از متولیان، توصیه می‌شود تا آموزش‌های مالی را به عموم مردم ارائه نمایند. در بسیاری از کشورهای پیشرفته بانک مرکزی، مقام ناظر بازار سرمایه، بورس‌ها، بانک‌ها، بیمه‌ها، وزارتخانه‌های اقتصاد، مسکن، آموزش و پرورش، آموزش عالی، انجمن‌های حرفه‌ای

DURING THE COVID-19 OUTBREAK, JBEF- V.12-ISS.2-2023(2)-p.68-81

Falahati, L., Paim, L.: The emergence of gender differences in consumer socialization among college students. *Life Sci. J.* 8(3), 187–191 (2011)

Falahati, L., Paim, L.Hj.: Experiencing financial problems among university students: an empirical study on the moderating effect of gender. *Gend. Manag.* 27(5), 315–330 (2012). <https://doi.org/10.1108/17542411211252633>

Frankham, Thomas Richardson, Nick Maguire, Psychological factors associated with financial hardship and mental health: A systematic review, *Clinical Psychology Review*, Volume 77, 2020, 101832,

Hansen, T., Slagsvold, B., Moum, T.: Financial satisfaction in old age: A satisfaction paradox or a result of accumulated wealth? *Soc. Indic. Res.* 89(2), 323–347 (2008). <https://doi.org/10.1007/s11205-007-9234-z>

Hira, T.K., Mugenda, O.: Gender differences in financial perceptions, behaviors and satisfaction. *J. Financ. Plan. Denver* 13(2), 86–93 (2000)

Hsieh, C.-M.: Income, age and financial satisfaction. *Int. J. Aging Hum. Dev.* 56(2), 89–112 (2003). <https://doi.org/10.2190/KFYF-PMEH-KLQF-EL6K>

J.B. Ajefu, A. Demir, H. Haghpanahan, The impact of financial inclusion on mental health, *SSM-Population Health*, 11 (2020)

Joo, S. (2008). *Personal financial wellness*. In J. J. Xiao (Ed.), *Handbook of consumer research* (pp. 21–33). New York: Springer.

Kirbiš, I.Š., Vehovec, M., Galić, Z.: Relationship between financial satisfaction and financial literacy: exploring gender differences. *Društvena istraživanja* 26(2), 165–185 (2017)

Lusardi, A., Mitchell, O.S., Curto, V.: Financial literacy among the young. *J.*

پازوکی، پریسا، صراف، فاطمه، جعفری، محبوبه و باغانی، علی. (۱۴۰۲). پیش بینی سلامت مالی با رویکرد هوش مصنوعی قانون گرا با تاکید بر نقش معیارهای نظام راهبری. پژوهش های تجربی حسابداری، (۱)، - . [doi: 10.22051/jera.10.22051](https://doi.org/10.22051/jera.10.22051)

راضی، مهناز و احمدی، پرویز و همتی نژاد، مهرعلی، ۱۴۰۰، بررسی تاثیر دانش، نگرش و مهارت های مالی بر سلامت مالی با نقش واسطه ای رفتار مالی (مورد مطالعه: شعب بانک ملی رشت)، هجدهمین کنفرانس بین المللی

مدیریت، تهران، <https://civilica.com/doc/1486835>

زنگنه اعظم، سمیعی روح اله، دیده خانی حسین، مستقیمی محمود رضا. تبیین روابط ساختاری سلامت روانی، سلامت مالی و فرهنگ تمکین مالیاتی. مجله علوم پزشکی رازی ۱۴۰۰؛ ۲۸ (۳): ۲۵۷-۲۶۴

Barber, B.M., Odean, T.: Boys will be boys: gender, overconfidence, and common stock investment. *Q. J. Econ.* 116(1), 261–292 (2001). <https://doi.org/10.1162/003355301556400>

1. Bialowolski, P., 2018. Hard times! How do households cope with financial difficulties? Evidence from the Swiss household panel. *Soc. Indic. Res.* 139, 147–161. <https://doi.org/10.1007/s11205-017-1711-4>.

Bialowolski, P., Weziak-Bialowolska, D., McNeely, E., 2021. A socially responsible financial institution – The bumpy road to improving consumer well-being. *Eval. Progr. Plann.* 86, 101908. <https://doi.org/10.1016/j.evalprogplan.2021.101908>.

Bloom Raskin, S. (2020). Promoting Financial Health through Higher Education, <https://www.strongfinancialfuture.org/esays/promoting-financial-health-through-higher-education/>

Copur, Z., Dogan, N. (2023). FINANCIAL WELL-BEING AND LIFE SATISFACTION OF INDIVIDUALS

Journal of Affective Disorders, Vol. 344, , Pages 18-24.

Weida, E. B., Phojanakong, P., Patel, F., & Chilton, M. (2020). Financial health as a measurable social determinant of health. *PloS One*, 15(5), e0233359. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0233359>

WHO. (2004). *Promoting Mental Health: A Report of The World Health Organization*. Department of Mental Health, University of Melbourne.

Consum. Af. 44(2), 358–380 (2010). <https://doi.org/10.1111/j.1745-6606.2010.01173.x>

Lusardi, A., Mitchell, O.S.: The economic importance of financial literacy: theory and evidence. *J. Econ. Lit.* 52(1), 5–44 (2014). <https://doi.org/10.1257/jel.52.1.5>

Plagnol, A.C.: Financial satisfaction over the life course: the influence of assets and liabilities. *J. Econ. Psychol.* 32(1), 45–64 (2011). <https://doi.org/10.1016/j.joep.2010.10.006>

Vittengl, J. (2024). Low household income, financial literacy, or financial health: Which is the strongest risk factor and outcome of depressive symptomatology?,

Modeling the factors affecting financial health with the help of foundation data theory

Seyyed Fakhreddin Mirsamii¹

*²Azar Muslimi **

Ali Lal Bar³

⁴Nasser Haji Sharifi

Abstract

Considering the importance of people's financial health, the present study modeled the factors affecting financial health with the help of foundation data theory and structural equation method. This research was carried out using foundational data theory and in two qualitative and quantitative phases. The statistical population was formed by professional and academic experts in accounting and finance fields and the sampling method was purposeful, and finally 20 people from the statistical population were interviewed.

Then, using the results of semi-structured interviews with experts, during the coding stage, and inspired by the theoretical and empirical literature of the subject, codes were identified and categorized into different categories. Based on the results of interviews with experts and according to the resulting indicators and components, a questionnaire was compiled and in the quantitative stage, information was collected using the questionnaire tool. This questionnaire was distributed according to Cochran's formula among 384 employees working in auditing organizations and auditing institutions; Structural equations were used for data analysis and the collected data were analyzed using PLS software.

The results showed that the causal factors, i.e. demographic components, personality components and financial socialization, are the most important factors affecting financial health; the core components also include financial knowledge and responsible financial behavior. Also, background factors affecting financial health include self-efficacy and financial factors. The intervening components were also cultural factors and economic components. On the other hand, other results showed that emphasis on education and cultural building are the most important strategies that can be used to influence people's financial health.

Key words: *health, financial health, foundation data, culture building, self-efficacy*

¹ Doctoral student of Accounting Department, Faculty of Humanities, Khomein Branch, Islamic Azad University, Khomein, Iran. Seyedfakhrodimirsamii@gmail.com

² Assistant Professor, Department of Accounting, Faculty of Humanities, Khomein Branch, Islamic Azad University, Khomein, Iran (Corresponding Author). Azar.moslemi.kh@gmail.com

³ Assistant Professor, Department of Accounting, Faculty of Management, Arak Branch, Islamic Azad University, Arak, Iran. for_lalbar@yahoo.com

⁴ Assistant Professor, Department of Accounting, Faculty of Humanities, Khomein Branch, Islamic Azad University, Khomein, Iran. n.hajisharifi@yahoo.com